

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР	11
ГЛАВА ПЪРВА. ТЕОРИИ ЗА ДЕТСТВОТО	15
I. КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИ ХАРАКТЕР НА ДЕТСТВОТО	15
1. Феноменът „детство“	15
2. Научен интерес към детството	18
3. Приносът на психологията (30-те години на XX в.)	21
4. Приносът на етнографията на детството (Маргарет Мид и типовете култура в историята на детството)	25
5. Раждането на една нова област на историческото изследване – история на детството	29
II. ИСТОРИКО-СОЦИОЛОГИЧЕСКИ ПОДХОД В ИСТОРИЯТА НА ДЕТСТВОТО (ТЕОРИЯТА НА ФИЛИП АРИЕС)	32
1. Филип Ариес – биографични бележки.	32
2. Концепцията на Филип Ариес.	33
2.1. Чувство за детството	36
2.1.1. Възрастите на живота	37
2.1.2. Откриване на детството	43
2.1.3. Облеклото на детето	49
2.1.4. История на игрите	51
2.1.5. Преход от „безсрамие към невинност“	51
2.1.6. Две възприятия за детството	52
2.2. Училищен живот	54
2.3. Семейството	55
3. Критика на концепцията на Филип Ариес	56

III. ИСТОРИЯТА НА ДЕТСТВОТО КАТО НАПРАВЛЕНИЕ В ПСИХОИСТОРИЯТА (ТЕОРИЯТА НА ЛОЙД ДЕМОС)	59
1. Възникване и развитие на психонисторията (края на XIX–XX в.)	59
2. Лойд де Мос – лидер и теоретик на психонисторията през 70-те години на XX в.	63
2.1. Биографични бележки и творчество	63
2.2. Лойд де Мос за психонисторията	65
2.3. Психогенната теория: новата парадигма на историята	68
2.4. Лойд де Мос за еволюцията на детството.....	70
2.5. Психологически принципи на историята на детството: проективна и възвратна реакция	74
2.6. Периодизация на видовете отношения между родителите и децата в историята и стилове на възпитание	77
2.6.1. Психогенни стилове: натрапчив стил на възпитание.....	81
2.7. Феталният опит: феталната драма в различните психогенни стиливе	86
2.7.1. Детеубийствен стил: садистка фаза	87
2.7.2. Детеубийствен стил: садомазохистична фаза	88
2.7.3. Изоставящият и амбивалентният стилове – тържество на мазохизма	90
2.7.4. Натрапчивият и социализиращият стилове: съвременният национализъм като фетална драма	92
2.8. Корените на ислямския тероризъм	93
3. Критика от страна на историците	94
3.1. Схващането на Лойд де Мос за детеубийството	94
3.2. Психонисторията като самостоятелна наука	96
IV. ЩЕ ИЗЧЕЗНЕ ЛИ ДЕТСТВОТО?	104
1.Кои са „децата без детство” според Мари Уин	105
1.1. Децата, телевизията и новата концепция за детството	105
1.2. Векът на опека (златният век) и причините за настъпване на новия железен век	109

1.3. Корените на промяната	113
1.3.1. Психоанализата и породените от нея нови педагогически идеи	113
1.3.2. Ролята на феминизма за промяната на отношението към детето	115
1.3.3. „Епидемията от разводи“ и децата без пълноценно семейство	116
1.4. Новото средновековие (железният век)	117
1.5. Съвременни проекции	122
1.6. Критични бележки	124
2. Концепцията на Нийл Постман за изчезването на детството.....	126
2.1. Нийл Постман за историята на детството	127
2.1.1. Детството в Античността	127
2.1.2. Детството през Средновековието.....	130
2.1.3. Появата на книгопечатането и възраждане на социалната идея за детството.....	132
2.1.4. Просвещението и новият смисъл на идеите за детството ..	135
2.2. Изчезване на детството.....	137
2.2.1. Разпадане на символичните системи и детството.....	137
2.2.2. Възрастово деление на човешкия живот.....	141
2.2.3. Разрушаване на социалната субстанция на детството	142
2.2.4. Потенциални средства за възраждане на детството.....	145
2.2.5. Постман за информацията и компютъра.....	146
2.2.6. Оптимистичен възглед за детството	149
 ГЛАВА ВТОРА. ДЕТСТВОТО ПРЕЗ ВЕКОВЕТЕ И ДНЕС.....	152
1. ИЗОСТАВЕНИТЕ ДЕЦА В МИНАЛОТО И ДНЕС	152
1. Изоставяне на деца и инфантицид в Древността.....	153
1.2. Древната гръко-римска митология и литература	153
1.2. Изоставяне и инфантицид в Древна Гърция и Древен Рим.....	156

1.3. Поява на християнството и новите морални ценности	160
2. Изоставянето на деца и инфантицид през западноевропейското Средновековие	163
2.1. Дарението на деца на Църквата	165
2.2. Адопция	166
2.3. Причини за изоставянето на деца през Средновековието.....	168
3. Институционализиране на грижите за изоставените деца	169
3.1. Устройства за изоставени деца	170
3.2. Болницата "Св. Дух" в Рим	171
3.3. Сиропиталището във Флоренция	173
3.4. Сиропиталището в Милано.....	174
3.5. Сиропиталищата в Бреша.....	174
4. Проблемът с изоставените деца във Франция	176
4.1. Причини за изоставянето на деца във Франция.....	180
4.2. Устройствата за изоставяне на новородени във Франция	181
4.3. Устройствата за изоставени деца в другите страни	184
5. Съвременно състояние на проблема с изоставените деца в Европа и света.....	186
5.1. Определение на изоставянето на деца	186
5.2. Разпространение на изоставянето на деца в Европа	188
5.3. Тайното изоставяне на деца	189
5.3.1. Тайно и анонимно раждане	190
5.3.2. Кутии за бебета	192
5.3.3. Критики – „за“ и „против“ кутиите за бебета.....	203
5.4. Откритото изоставяне и домовете за медико-социални грижи в България	205
5.5. Причини за изоставянето на деца.....	207
5.5. Превенция на изоставянето на деца	209
5.6. Европейска политика по отношение изоставянето на деца	211

II. НОВОТО ВЪЗПИТАНИЕ И ПРОМЯНАТА НА ОТНОШЕНИЕТО КЪМ ДЕТЕТО	217
1. Зараждане и институционализиране на движението за ново възпитание в Европа (края на XIX–началото на XX в.)	217
1.1. Първите „нови училища“ и опитите за консолидиране на движението	219
1.2. Адолф Ферьер и Международното бюро за нови училища	223
1.3. Зараждане на понятието „ново възпитание“	226
1.4. Характеристика на новите училища (30-те точки на А. Ферьер)	229
2. Възгледът за активното дете и понятието „активно училище“	238
III. ЛИДИЯ СТОЯНОВА И МЕТОДЪТ НА МАРИЯ МОНТЕСОРИ В БЪЛГАРИЯ	242
1. Методът Монтесори, представен от Лидия Стоянова	244
1.1. Самодейност, свобода и опит	244
1.2. Свобода и дисциплина у Монтесори	246
1.3. Избухвания	249
1.4. „Нека опознаем детето!“	250
1.5. Училищата Монтесори в Холандия	251
2. Методът Монтесори в България през 30-те години на XX в.	253
2.1. Биографични данни за Лидия Стоянова	253
2.2. Прилагането на метода Монтесори в отделението за „умственозакъснели деца“	258
2.3. Методът Монтесори в забавачницата към училището на Варвара Павловна Кузмина	263
2.4. Методът Монтесори в опитното училище при училище „Св. св. Кирил и Методий“	264
2.5. Лидия Стоянова за предимствата на метода Монтесори	268
2.6. Методи на работа	270
2.7. Празници	272
2.8. Резултатите от възпитанието при умствено закъснелите деца ..	273

IV. МИТ ЛИ Е СЪЩЕСТВУВАНЕТО НА “DIGITAL NATIVES”?	276
1. Децата в информационното общество	276
2. Digital natives и digital immigrants	278
2.1. Какво правят по различен начин „родените дигитални“?	281
3. „Родените дигитални“ в научните и социологически изследвания	291
3.1. Изследването на Апостолос Кутропулос 10 години по-късно	291
3.2. Численост на „родените дигитални“	302
3.3. Онлайн поведение на децата в България	309
4. Изводи и заключение	320
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	324
БИБЛИОГРАФИЯ	340
1. Архивни документи, съхранявани в Научно-техническата и педагогическа библиотека към НАЦИД	340
2. Литературни източници	340
3. Онлайн ресурси	351
4. Интернет сайтове	365